מאור עינים — במדבר

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו' באחד לחודש וגו' לאמר שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו' במספר שמות וגו'. וצריך להבין מהו לאמר, שאין שייך כאן לאמר לישראל כיון שהציווי היה למשה לבדו לפקוד את ישראל. אך הענין הוא דכתיב (ישעיה מ', כ"ו) המוציא במספר צבאם, שהשם יתברך מוציא במספר צבא ישראל, ואי אפשר שיחסר שום א' מהם ח"ו שמוכרחים להיות תמיד שלמים, כמו שאמרו רז"ל אין השכינה שורה בפחות מב' אלפים וב' רבבות מישראל, ואם יש יותר הוא יותר טוב, אך מהמספר הזה אי אפשר שיחסר. וסיפא דקרא לכולם בשם יקרא, ששמו של אדם הוא נשמתו, כי האותיות של שמו הם שרשו וחיותו, ובהם הוא עובד ה' ולומד ומתפלל, ולכן הרשעים אינם יודעים שמם, רצה לומר שאינם יודעים למה נתנו לו אלו האותיות של שמו, שהצדיק הוא עובד בהן השם יתברך ולומד ומתפלל ולא כן הרשעים. כללא דמלתא אי אפשר שיחסר שום א' מישראל, ואפילו נשמות שנפלו דהיינו נשמות הרשעים, א"א שיאבדו ח"ו, והוא יתברך חושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח שיתגלגל כמה פעמים עד שיתוקנו ויתעלו. והנה ישראל היו אז נשמות נפולין, כי כשעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן, וכשעשו את העגל חזרה הזוהמה למקומה, ולכן אמר הכתוב וידבר ה' וגומר לאמר, לישראל, שאו את ראש כל עדת בני ישראל, שכולם מוכרחים להנשא ולהתעלות אף שנפלו, למשפחותם לשרשם, לבית אבותם, כי אנחנו חלק מהאבות וצריכים להגיע למעשה אבות, במספר שמות, כנ"ל שהשם הוא השורש. כל זכר לגולגלותם, ר"ל שיהיו צריכין להתגלגל כמה פעמים עד שיתוקנו, ולמה להם להתגלגל הלא טוב שיתקנו עצמם בפעם הראשון:

שאו את ראש גו' פירש"י מתוך חיבתן מונה אותן כל שעה כו' אך את מטה לוי לא תפקוד בתוך גו', פירש"י כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו. וצריך להבין מה מעלה הוא שיהיה נמנה לבדו. כתיב (הושע ב', א) והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו', ורמי בגמרא רישא אסיפא והיה מספר אלא ימד ולא יספר, ותירצו כאן בעושין רצונו של מקום אין להם מספר וכאן באין עושין רצונו של מקום יש להם מספר. וצריך להבין, הלא השם יתברך בירך את אברהם אבינו ע"ה (בראשית כ"ח, י"ד) והיה זרעך כעפר הארץ וגו' (שם כ"ב, י"ז) הרבה ארבה את זרעך וגו' וכחול אשר על שפת הים, ומה תלוי בעושין ואין עושין מכל מקום הברכה וההבטחה ראוי שתתקיים. אך השורש הוא, דהנה יש כמה עולמות ויש להם מספר, והשקועים בתוך העולמות יש להם מספר, אבל השם יתברך הוא למעלה מן המספר, ולפני א' מה אתה סופר, כי המספר הוא אחד שנים שלשה, ולפני אחד שהוא למעלה מן המספר שם אין שייך מספר כלל, אנת הוא חד ולא בחושבן, שהוא יתברך למעלה מן החשבון והמספר, כי המספר הוא בזמן, דרך משל היום הוא אחד ולמחר הוא שנים, והשם יתברך הוא למעלה מן הזמן, ולכן כשעושין רצונו של מקום שהרצון הוא למעלה מן הזמן, אז אין להם מספר שהם דבוקים בהשם יתברך שהוא למעלה מן המספר, אבל כשאין עושין רצונו של מקום ואינם דבוקים בהשם יתברך לכן יש להם מספר. ולכן כאן שהיה אחר חטא העגל ולא היו אז עושין רצונו של מקום לכן היה להם מספר, וההבטחה לאברהם אבינו ע"ה היה שאם יהיו עושין רצונו של מקום ויהיו דבוקים בו יתברך לא יהיה להם מספר, ואחר כך גרס החטא ולא נתקיימה ההבטחה, שכן מצינו ביעקב אבינו ע"ה שאחר ההבטחה נתירא אמר שמא יגרום החטא. והנה שבט לוי לא

עבדו את העגל והיו צדיקים והיו ראוים שלא יהיה להם מספר כלל. אך שהיו צריכים להשתלשל ולירד ממדריגתם כדי לפדות את הבכורים, שכל בן לוי היה פודה בכור אחד, והבכורים לא היו עושים רצונו של מקום והיה להם מספר, ולכן לא נמנו עם ישראל כי אם, כדי שיהיו ניכרים שישראל היה להם מספר מצד עצמן, אבל הלוים מצד עצמן היו ראוים שלא יהיה להם מספר כלל רק בשביל הבכורים כנ"ל:

וזהו מארז"ל אתם עשיתוני חטיבה א' שנאמר שמע ישראל וגו' ה' אחד, אף אני אעשה אתכם חטיבה א' שנאמר ומי כעמך ישראל גוי אחד, וצריך להבין מה מעלה הוא לישראל שהם גוי אחד, אך ר"ל שישראל הם אחד כמו הקב"ה שהוא אחד האמיתי, שיש אחד עובר דהיינו אחד שבמספר שיש אחריו שני ושלישי, אבל השם יתברך הוא א' האמיתי כי הוא אחד ואין שני לו להחבירה, (ישעיה מ', כ"ה) ואל מי תדמיוני ואשוה וגו', לכן נקרא אחד האמת ולא אחד שבמספר, כי הוא יתברך למעלה מן המספר, וזהו אנת הוא חד ואל בחושבן, שהשם יתברך הוא אחד ולא אחד שבחשבון רק למעלה מן החשבון והמספר כנ"ל, כך ישראל הם אחד ולא בתוך המספר שהם דבוקים בהשם יתברך שהוא למעלה מן המספר. וזהו ענין מצות ספירת העומר שנצטוו ישראל, מפני שיצאו מתוך קליפות מצרים והיו צריכים לקבל התורה לבא אליו יתברך, ויהיו צריכים לעבור דרך עולמות שיש להם מספר ואחר כך באו אל השם יתברך והיו יכולים לקבל התורה, וזהו שכתוב תספרו חמשים יום והלא אין סופרין רק תשעה וארבעים יום, אך שעם הבורא יתברך היא חמשים, שהשם יתברך נקרא גם כן אחד אך שאינו בתוך החשבון, לכן אין סופרין אותו אחד והבן:

איש על דגלו באותות לבית אבותם, הדא היא דכתיב (תהלים כ', ו') נרננה בישועתך ובשם אלהינו נדגול, ומנין שהוא של אהבה, שנאמר (שיר השירים ב', ד') ודגלו עלי אהבה. כבר נודע שהאבות הן הן המרכבה, וכל אחד על ידי בחי' אבות שבו, הוא המרכבה, אלא שהבנים הם בחי' כרעיה דאבוה, וצריך שיהא המרכבה בשלימות, ואנו אומרים אלהי אברהם כו', שהם בחי' האבות עצמם בשלימותם. והנה כתיב (במדבר כ"א, י"ח) ממדבר מתנה, שהשם יתברך נתן לנו דבורו במתנה, כי אברהם קיים כל התורה עד שלא ניתנה, כי האהבה שלו היה שלימה וקיים תורה תורת חסד עד שלא ניתנה, אבל ישראל שהם כרעיה דאבוה הוצרך ליתן במתנה הדבור של תורה, ונקרא דבור לשון הנהגה (תהלים מ"ז, ד') ידבר עמים תחתינו, שעל ידי הדבור מתנהג הכל, וצריכין שיכנסו למדריגת אבות כאמור באלהי אברהם וכו'. וזהו איש על דגלו באותות, רצה לומר כל איש יכול לבא על ידי האותיות לבית באותם לבחי' אבות יוחזרו לשרשם. והנה כל הנשמות שנפלו צריך האדם להעלותם לשרשם אותן השייכים לשרשו כמבואר במקום אחר ובאמת אין שום נשמה שלא תתוקן ח"ו, כי תתעלה ממדריגה למדריגה עד שתגיע למקום תיקונה, כי הוא יתברך חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח, אך כל זה הוא כשאין מי שיתקנה צריכה לילך ממדריגה למדריגה כסדר ויתארך הדבר, אבל כשיש מי שיתקנה בדבור תורה ותפלה כי הנשמה היא אותיות שנפלו, לכן העלאתה גם כן על ידי אותיות, ואז יוכל לדלג כמה מדריגות ויתוקן בפעם אחד. וזהו איש על דגלו באותות, שעל ידי האותיות יאסוף כל השייכים לשרשו שיגיעו לבית אבותם לשרשם, וכבר מבואר שישועתן של ישראל הוא ישועת הקב"ה. וזהו נרננה בישועתך וגו', ואמר ומנין שהיא של אהבה שנאמר וגו', ר"ל שעל ידי האהבה הגדולה שמתקשר בהקב"ה, אז מעלה הניצוצות שנפלו, למעלה ממדריגתם ומדלגים כמה מדריגות בפעם אחד, וזהו אל תיקרי ודלגו אלא ודילוגו עלי אהבה, כי הקב"ה אוהב מאוד כשמתקנים איזה ניצוץ ומביאים אותו למעלה, וזהו ודגלו, מה שמאסף, עלי אהבה, ומפני מה זה ודילוגו ר"ל כמדלג כמה מדריגות מפני האהבה: